

RAPPORTBRIEF
KOM013/2016
23 augustus 2016

1. INLEIDING

Een advocaat heeft bij De Kinderombudsman een klacht ingediend over de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). De klacht is ingediend namens een moeder zonder verblijfsvergunning en haar twee Nederlandse kinderen. Zij wonen in een gezinslocatie. In een gezinslocatie wonen uitgeprocedeerde gezinnen met minderjarige kinderen, sinds deze gezinnen door een uitspraak van de Hoge Raad der Nederlanden niet meer op straat gezet mogen worden.¹ De moeder is het niet eens met het feit dat de DT&V haar deze plaats heeft aangeboden. Door het voorstel van de DT&V meende de gemeente dat die de moeder en kinderen geen onderdak meer hoefde te bieden. Hierdoor voelde moeder zich feitelijk gedwongen om op het voorstel van de DT&V in te gaan omdat zij anders met haar twee kinderen op straat kwam te staan.

De Kinderombudsman heeft onderzoek gedaan op basis van de volgende klachtformulering:

Verzoekster klaagt erover dat de DT&V ten onrechte heeft voorgesteld dat zij met haar kinderen met de Nederlandse nationaliteit in een gezinslocatie kon verblijven.

2. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

Hangende het onderzoek kwam naar voren dat tegen de beslissing tot plaatsing in een gezinslocatie bezwaar en beroep zou kunnen worden aangetekend. Voor zover tegen een handeling of besluit de mogelijkheid van bezwaar en beroep open staat, geeft De Kinderombudsman doorgaans geen oordeel in een individuele zaak. Het onderzoek is dan ook beëindigd zonder een oordeel. Een uiteenzetting van deze motivering, onder verwijzing naar de jurisprudentie, is hieronder onder punt 4 in de geanonimiseerde brief aan de advocaat te lezen.

Ook de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie is op de hoogte gesteld van het sluiten van het onderzoek en de reden daarvan. In de afrondende brief is de staatssecretaris gewezen op de wenselijkheid dat gezinnen worden gewezen op de mogelijkheid van het maken van bezwaar bij het aanbieden van verblijf in een gezinslocatie door de DT&V.

De DT&V heeft nadien in reactie op het (sluiten van het) onderzoek laten weten dat aan de medewerkers van de DT&V is gevraagd om bij plaatsing van gezinnen op een gezinslocatie de gezinnen uitgebreide informatie te verstrekken over de gevolgen van de plaatsing. Er wordt stil gestaan bij het feit dat de plaatsing op vrijwillige basis geschiedt en dat het verblijf op elk moment kan

---

¹ Zie de omschrijving van een gezinslocatie op de website van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers: <https://www.coa.nl/nl/opvanglocaties/typen-locaties>.

worden beëindigd. Er zal evenwel niet worden gewezen op de mogelijkheid om bezwaar in te dienen tegen het aanbieden van verblijf: de DT&V geeft aan dat de plaatsing immers geschiedt in overeenstemming met de wens van het gezin en dat daarmee het belang van een bezwaarprocedure komt te vervallen.

De Kinderombudsman juicht het toe dat gezinnen beter voorgelicht worden maar deelt voor het overige de mening van de DT&V niet. In het onderzochte geval was de plaatsing alles behalve op wens van het gezin; het was het enige dat het gezin nog leek te resten, mede omdat andere instanties geen thuis meer gaven toen de DT&V onderdak bood. Bezwaar en beroep hadden dus, conform de jurisprudentie, mogelijk moeten zijn en bekend gemaakt moeten worden. Met het oog op toekomstige situaties overweegt De Kinderombudsman voorts hieronder nog het volgende.

3. GEZINSLOCATIES EN HET KINDERRECHTENVERDRAG

Bij iedere beslissing aangaande het kind dienen de belangen van het kind de eerste overweging te zijn (artikel 3 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, hierna: IVRK), dienen kinderen gelijk te worden behandeld (artikel 2 IVRK), moet hun ontwikkelingsperspectief worden meegenomen (artikel 6 IVRK) en horen kinderen betrokken te worden bij de beslissing (artikel 12 IVRK). Voorts hebben kinderen op grond van artikel 27 van het IVRK recht op een toereikende levensstandaard. Een toereikende levensstandaard omvat mede het recht op huisvesting.²

De belangen van kinderen in deze rechten vervat, dienen bij iedere beslissing systematisch te worden bepaald en er moet onderzocht worden welke impact een beslissing op een kind heeft. Ook vloeit uit het IVRK en de Memorie van Toelichting op de Goedkeuringswet bij het IVRK³ voort dat in de regel de belangen van de kinderen prevaleren. Om te kunnen bepalen wat de belangen van een kind zijn en deze te kunnen afwegen tegen andere belangen kan een assessment gedaan worden, zoals dit in 2013 is beschreven in *General comment* nummer 14 van het Kinderrechtencomité.⁴ Volgens dit *General comment* kunnen de belangen van het kind bepaald worden aan de hand van de volgende elementen:

1. de mening van het kind;
2. de unieke identiteit van het kind;
3. waar mogelijk behoud van de familie/sociale context en bij scheiding contact met familie;
4. zorg, bescherming en veiligheid voor het kind;
5. de mate van kwetsbaarheid van het kind;
6. het recht op gezondheid;
7. het recht op onderwijs.

---

² De integrale tekst van de relevante artikelen is opgenomen onder 5, bijlage.

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 1992-1993, 22 855 (R1451), nr. 3

⁴ General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), CRC/C/GC/14, 29 mei 2013

De Kinderombudsman verwacht dat door betrokken instanties, zoals in casu de gemeente, de DT&V en het COA, een dergelijk assessment gedaan wordt. Alleen dan kan goed de vraag beantwoord worden of in een specifiek geval de belangen van het kind het beste gediend zijn met plaatsing in een gezinslocatie.

General comment nummer 14 bestond nog niet ten tijde van de onderhavige casus. De rechten die voortvloeien uit artikel 3 golden evenwel al onverkort en het is de vraag of in de onderzochte zaak de beslissing hetzelfde zou zijn geweest als de betrokken instanties (zowel de DT&V als de gemeente) een zorgvuldige afweging hadden gemaakt van de belangen van deze twee kinderen in het licht van (de artikelen 2, 3, 6 en 27 van) het IVRK, immers:

- Er was niet sprake van een uitgeprocedeerd *gezin*; alleen de moeder was zonder verblijfsvergunning, de kinderen waren Nederlands en horen ook als Nederlanders behandeld te worden (unieke identiteit van het kind en recht op gelijke behandeling);
- Plaatsing in de gezinslocatie was geen voorwaarde om het gezin bij elkaar te houden: ook op een andere manier konden de familiebanden behouden worden. Het gezin woonde immers al geruime tijd als gezin in een normale woning in een Nederlandse gemeente. Dit was weliswaar door financiële steun van vader maar het wegvallen daarvan had wellicht op een andere manier ondervangen kunnen worden (behoud familiebanden);
- Een gezinslocatie voldoet aan de eisen van onderdak, maar is geen kindvriendelijke omgeving. Als voor een gezin een humanitaire nood situatie kan ontstaan en het daadwerkelijk op straat terecht komt, is de DT&V gehouden het gezin in een gezinslocatie onderdak te bieden⁵, maar voor zover andere opties mogelijk zijn, is een gezinslocatie naar het oordeel van De Kinderombudsman te beschouwen als een *last resort*. In dit geval is het prijzenswaardig dat de DT&V het gezin onderdak bood nu dit werd gedaan om te voorkomen dat het gezin op straat terecht kwam, maar door alle betrokken instanties hadden wellicht andere mogelijkheden (via de gemeente) beter onderzocht moeten en kunnen worden en hadden betrokken instanties met elkaar kunnen afstemmen op welke manier de belangen van de kinderen het beste gediend waren (recht op ontwikkeling en op zorg, bescherming en veiligheid);
- Niet is gebleken van andere zwaarwegende belangen die moesten prevaleren boven de belangen van de kinderen en leidden tot plaatsing in de gezinslocatie.

---

⁵ Zie ook het eerdere rapport van De Kinderombudsman samen met de Nationale ombudsman d.d. 14 november 2013, KOM/005/2013 en de staatssecretaris beaamde dit ook tijdens het onderzoek.

De Kinderombudsman verwacht dat in voorkomende gevallen in de toekomst:

1. Door de betrokken instanties een *best interests of the child*-assessment wordt gedaan, dat op basis daarvan een belangenafweging en beslissing volgt en dat de afweging van de belangen ook uit dat besluit volgt;
2. Ouders en kinderen geïnformeerd worden over hun mogelijkheden tot bezwaar en beroep mocht de beslissing leiden tot (het aanbieden van) een plaats in de gezinslocatie.

4. BIJLAGE: BRIEF AAN DE ADVOCaat D.D. 8 FEBRUARI 2016

Geachte [advocaat],

Bij brief van 16 mei 2013 heeft u bij ons een klacht voorgelegd van mevrouw [X] over de Dienst Terugkeer en Vertrek (de DT&V). Op 2 juli 2015 heb ik u laten weten dat wij een onderzoek naar deze klacht hebben ingesteld. Graag informeer ik u over de afloop van dit onderzoek.

Reacties en antwoorden op gestelde vragen

Wij hebben uw klacht voorgelegd aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en hem daarbij een aantal vragen gesteld. Zijn eerste reactie van 27 augustus 2015 hebben wij bij brief van 1 september 2015 aan uw doorgezonden. De aanvullende reactie van de staatssecretaris hebben wij u op 14 september 2015 doorgezonden. Bij brief van 13 oktober 2015 heeft u op de reacties van de staatssecretaris gereageerd. Op 29 oktober 2015 hebben wij de staatssecretaris aanvullende vragen gesteld. Daarvan bent u per e-mail op de hoogte gesteld. Op 3 december 2015 hebben wij de antwoorden op de gestelde vragen ontvangen. Deze zijn opgenomen in een bijlage bij deze brief.

Einde onderzoek

Op basis van de onderzoeksbevindingen en ontvangen reacties heb ik besloten het onderzoek te beëindigen en mij te onthouden van een oordeel over de klacht. Ik licht toe hoe ik tot die beslissing ben gekomen.

De feiten

Verzoekster, afkomstig uit Irak, verbleef in 2012 en een deel van 2013 met haar twee kinderen in een woning in S. Verzoekster had destijds geen verblijfsvergunning. Het ene kind had reeds de Nederlandse nationaliteit, het andere kind zou spoedig worden genaturaliseerd. Verzoekster mocht in afwachting van een rechtelijke procedure omtrent het verkrijgen van een verblijfsvergunning in Nederland verblijven. De vader van de kinderen van verzoekster had dagelijks omgang met de kinderen, maar woonde destijds bij zijn andere gezin met zijn vrouw en vier kinderen, eveneens in S. Verzoekster en haar kinderen konden niet bij de vader wonen. Nadat de aan verzoekster toegekende uitkeringen van de gemeente S. en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers respectievelijk per mei 2011 en maart 2012 werden beëindigd, heeft

de vader verzoekster en haar kinderen financieel onderhouden. Door de kosten van het levensonderhoud van twee gezinnen, schulden en gebrek aan vermogen, werd het voor de vader op een gegeven moment steeds moeilijker om aan zijn onderhoudsverplichting te voldoen.

Verzoekster heeft zich met tussenkomst van haar advocaten eind 2012 meermalen tot de gemeente S. gewend voor het verkrijgen van financiële bijstand op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB, thans Participatiewet), dan wel de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ook heeft verzoekster zich destijds tot de gemeente M. gewend met een verzoek tot noodopvang. Aan de aanvragen heeft verzoekster ten grondslag gelegd dat zij niet meer beschikte over de benodigde middelen voor bestaan.

De gemeentes S. en M. hebben vervolgens de DT&V van de aanvragen van verzoekster op de hoogte gesteld. Op 7 januari 2013 heeft er naar aanleiding hiervan een gesprek tussen een medewerkster van de DT&V en verzoekster plaatsgevonden. De medewerkster van de DT&V heeft in dat gesprek aangegeven dat zij verzoekster eerder had aangeboden te verblijven in een gezinslocatie, maar dat verzoekster het aanbod destijds had afgewezen, daar de vader had toegezegd haar en haar kinderen te onderhouden. De medewerkster van de DT&V had verzoekster uitgenodigd voor het gesprek op 7 januari 2013, omdat zij verzoekster opnieuw verblijf in een gezinslocatie wilde aanbieden. De medewerkster van de DT&V had namelijk vernomen dat de advocaat van verzoekster in oktober 2012 met de gemeente S. contact had opgenomen. De advocaat probeerde een uitkering voor verzoekster te bewerkstelligen en de medewerkster had begrepen dat de gemeente S. daarop stellig had aangegeven dat verzoekster hier geen recht op had. Ook had zij van de gemeentes S. en M. vernomen dat verzoekster zich nadien (nogmaals) tot hen had gewend met een verzoek om financiële bijstand en dat de vader verzoekster niet langer zou onderhouden. De medewerkster van DT&V heeft verzoekster tijdens het gesprek meermalen nadrukkelijk verblijf in een gezinslocatie aangeboden. Verzoekster heeft daarop aangegeven dat het de vader tot dan toe nog lukte om haar en haar kinderen te onderhouden, dat zij het aanbod om in een gezinslocatie te verblijven weigerde en enkel een uitkering wilde hebben. Verzoekster wilde dat haar kinderen niet te ver van de vader vandaan zouden wonen. Verzoekster is tijdens het gesprek en nadien niet geweest op de mogelijkheid van het maken van bezwaar tegen het aanbod om te verblijven in een gezinslocatie.

Bij besluit van 28 januari 2013 heeft de gemeente S. verzoeksters aanvraag ingevolge de WWB afgewezen. Aan de afwijzing heeft de gemeente ten grondslag gelegd dat de DT&V verzoekster op 7 januari 2013 (wederom) opvang heeft aangeboden in een gezinslocatie, waardoor verzoekster in staat is gesteld om in haar eigen onderhoud en dat van haar kinderen te voorzien. Mocht verzoekster hiervan geen gebruik willen maken, dan diende zij zich te wenden tot de vader van de kinderen met een beroep op zijn wettelijke onderhoudsplicht. De vader zou de onderhoudsplicht nakomen, aldus de gemeente S.

Bij besluit van 7 februari 2013 heeft de gemeente S. de aanvraag van verzoekster ingevolge de Wmo afgewezen. Daartoe heeft de gemeente aangevoerd dat de gemeente binnen de Wmo geen voorzieningen voor bijdrage in het levensonderhoud kent. Verzoekster werd in dit besluit wederom gewezen op het aanbod van de DT&V voor opvang in een gezinslocatie.

In beide besluiten stond een rechtsmiddelenclausule opgenomen, inhoudende dat verzoekster binnen zes weken bezwaar kon maken tegen het besluit.

Verzoekster is in de loop van 2013 naar België verhuisd. Zij is vanaf dat moment met de vader en de kinderen gaan samenwonen.

De klacht

Verzoekster klaagt erover dat de DT&V ten onrechte heeft voorgesteld dat zij met haar kinderen met de Nederlandse nationaliteit in een gezinslocatie kon verblijven.

U heeft zich op het standpunt gesteld dat de DT&V verzoekster en haar kinderen niet mocht aanbieden om te verblijven in een gezinslocatie, met name gezien de Nederlandse nationaliteit van de kinderen. Daarbij heeft u met verwijzing naar diverse onderzoeksrapporten⁶ aangevoerd dat een gezinslocatie in het algemeen geen goede plek is voor kinderen. Volgens u is een gezinslocatie in het bijzonder geen geschikte plek voor Nederlandse kinderen, daar zij niet uitgezet kunnen worden. Aan kinderen met de Nederlandse nationaliteit kunnen bovendien geen vrijheidsbeperkende maatregelen, zoals verblijf in een gezinslocatie ex artikel 56, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000 worden opgelegd.

In uw reactie van 13 oktober 2015 heeft u verder aangegeven dat de gevraagde hulp door de gemeente geboden diende te worden en niet door de DT&V. Door het aanbod van de DT&V, hetgeen volgens u in strijd met de wet en geldende jurisprudentie is, wilde de gemeente niet meer helpen. Dit viel de gemeente volgens u niet te verwijten, want die voer op de informatie van de DT&V. De staatssecretaris maakt volgens u misbruik van zijn bevoegdheid door Nederlanders in een gezinslocatie te plaatsen. U heeft ook het standpunt van Defence for Children met betrekking tot de plaatsing van kinderen met de Nederlandse nationaliteit in gezinslocaties gevraagd en overgelegd. Defence for Children stelt zich – kort gezegd – op het standpunt dat gezinslocaties ongeschikt zijn als opvangvoorziening voor Nederlandse kinderen en daarom ook niet kunnen gelden als voorliggende voorziening in het kader van de Wmo.

---

⁶ Het rapport van de Werkgroep Kind in AZC van oktober 2014, 'het is hier in één woord gewoon...stom! Onderzoek naar het welzijn en perspectief van kinderen en jongeren in gezinslocaties' en het rapport van Defence for Children en UNICEF Nederland van december 2011 'De gezinslocaties in Gilze-Rijen en Katwijk: geen plek voor een kind'.

U heeft ons tot slot aangegeven dat het probleem van verzoekster niet meer actueel is, nu zij in België woont. Het gaat verzoekster volgens u echter om een principiële uitspraak op de vraag of de DT&V aan Nederlandse kinderen verblijf in een gezinslocatie mag aanbieden. Dit zal verzoekster helpen de zaak af te sluiten en ook voor vergelijkbare gevallen in de toekomst betekenis kunnen hebben.

Geen oordeel

De Kinderombudsman geeft in beginsel geen oordeel over klachten die zien op gedragingen van overheidsinstanties waartegen de mogelijkheid van bezwaar en beroep open staat of heeft opengestaan. Het is namelijk (uiteindelijk) aan de rechter en niet aan de Kinderombudsman om hierover te oordelen en het is niet wenselijk dat zowel de Kinderombudsman als de rechter zich over dezelfde (soort) gevallen uitlaten.

Voor zover de klacht zich richt tegen de weigering van de gemeente S. om bijstand, dan wel een voorziening op grond van de Wmo toe te kennen, ziet De Kinderombudsman geen ruimte voor een oordeel zijnerzijds. Nog afgezien van het feit dat de klacht zich (bewust) niet richt tot de gemeente, stond tegen deze besluiten immers de mogelijkheid van bezwaar en beroep open. Dat betekent dat de Kinderombudsman zich ook niet uitlaat over de vraag of de gemeente zich al dan niet terecht op het standpunt heeft gesteld dat een gezinslocatie een voorliggende voorziening betreft.

De klacht richt zich op het aanbieden van verblijf in een gezinslocatie door de DT&V. Het aanbieden, dan wel weigeren van opvang in een gezinslocatie is blijkens de jurisprudentie⁷ aan te merken als een feitelijke handeling als bedoeld in artikel 72, derde lid, van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw 2000). Deze handeling wordt gelijkgesteld met een beschikking en is daarmee vatbaar voor bezwaar en beroep.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) heeft dit recent, tijdens onderhavig onderzoek, bevestigd en nader toegelicht in de uitspraak van 26 november 2015.⁸ Daarbij heeft de Afdeling overwogen dat de wetgever heeft beoogd de rechtsbescherming van een vreemdeling in het kader van de Vw 2000 bij uitsluiting op te dragen aan de bestuursrechter, in het bijzonder de vreemdelingenrechter, om te voorkomen dat twee verschillende rechters, namelijk de bestuursrechter en de civiele rechter, oordelen over geschillen in het kader van de Vw 2000. Dit doel wordt gediend door voor een vreemdeling niet alleen beroep open te stellen tegen jegens hem als zodanig gegeven besluiten, maar ingevolge artikel 72, derde lid, van de Vw 2000 ook tegen door een bestuursorgaan jegens hem als zodanig verrichte, rechtens

---

⁷ Zie de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ECLI:NL:RVS:2014:86 en ECLI:NL:RVS:2014:722 en de uitspraken van de rechtbank Den Haag ECLI:NL:RBDHA:2015:9755 en ECLI:NL:RBDHA:2014:13155.

⁸ ECLI:NL:RVS:2015:3415.

relevante handelingen. Aldus bevat de Vw 2000 een stelsel van rechtsbescherming dat beoogt te verzekeren dat een vreemdeling de rechtmatigheid van zulke besluiten en handelingen aan de bestuursrechter kan voorleggen.

Het voorgaande brengt met zich mee dat tegen het aanbieden van verblijf in een gezinslocatie aan verzoekster de mogelijkheid van bezwaar en beroep openstaat, dan wel open heeft gestaan. De Kinderombudsman onthoudt zich gezien deze mogelijkheid van een oordeel over de klacht. Temeer nu de wetgever juist voor de gevallen als die van verzoekster aanvullende rechtsbescherming heeft geschapen en deze bij uitsluiting aan de bestuursrechter heeft opgedragen.

5. BIJLAGE: VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND

Relevante bepalingen in het kader van deze rapportbrief

Artikel 2

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, eerbiedigen en waarborgen de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn of haar ouder of wettige voogd.
2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de omstandigheden of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 12

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 27

- 27.1 De Staten die partij zijn, erkennen het recht van ieder kind op een levensstandaard die toereikend is voor de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling van het kind.
- 27.2 De ouder(s) of anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind, hebben de primaire verantwoordelijkheid voor het waarborgen, naar vermogen en binnen de grenzen van hun financiële mogelijkheden, van de levensomstandigheden die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.
- 27.3 De Staten die partij zijn, nemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en met de middelen die hun ten dienste staan, passende maatregelen om ouders en anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind te helpen dit recht te verwezenlijken, en voorzien, indien de behoefte daaraan bestaat, in programma's voor materiële bijstand en ondersteuning, met name wat betreft voeding, kleding en huisvesting.
- 27.4 De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om het verhaal te waarborgen van uitkeringen tot onderhoud van het kind door de ouders of andere personen die de financiële verantwoordelijkheid voor het kind dragen, zowel binnen de Staat die partij is als vanuit het buitenland. Met name voor gevallen waarin degene die de financiële verantwoordelijkheid voor het kind draagt, in een andere Staat woont dan die van het kind, bevorderen de Staten die partij zijn de toetreding tot internationale overeenkomsten of het sluiten van dergelijke overeenkomsten, alsmede het treffen van andere passende regelingen.